

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **KOLOVRAT, ČM spol. s r. o.**, se sídlem Sportovní 219, Chýnov, zast. JUDr. Miroslavem Mikou, advokátem se sídlem Národní třída 43, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem Vyšehradská 424/16, Praha 2, zast. Mgr. Markem Vojáčkem, advokátem se sídlem Týn 1049/3, Praha 1, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 5. 2009, č. j. 34/2009-INV-M, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 9. 3. 2012, č. j. 5 Ca 120/2009 - 40,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti částku 2880 Kč k rukám jeho zástupce JUDr. Miroslava Miky do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

III. Žalovanému **se vrací** zaplacený soudní poplatek ve výši 5000 Kč, který bude vyplacen z účtu Nejvyššího správního soudu k rukám jeho zástupce Mgr. Marka Vojáčka do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Žalobce se žalobou u Městského soudu v Praze domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného (dále jen „stěžovatel“) ze dne 29. 5. 2009, č. j. 34/2009-INV-M, kterým stěžovatel podle § 50 odst. 6 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, v tehdy platném znění (dále jen „starý daňový řád“) zamítl odvolání proti rozhodnutí Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 13. 11. 2007, č. j. P53-430/2002-107. Tímto

rozhodnutím bylo vysloveno, že se žádosti povinného (žalobce) o vrácení soudního poplatku za odvolání nevyhovuje, neboť v dané věci nedošlo k prekluzi práva vymáhat soudní poplatek.

Městský soud v Praze napadené rozhodnutí stěžovatele zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, neboť dospěl k právnímu závěru, že poplatek za podání návrhu, který není stanoven pevnou sazbou, je splatný do tří dnů od doručení výzvy soudu. Rozhodnutí o zamítnutí odvolání proti usnesení, jímž byl účastník vyzván k zaplacení poplatku za podání odvolání, není úkonem soudu provedeným k vyměření nebo vymáhání poplatku, a proto v daném případě došlo k prekluzi práva vymáhat soudní poplatek.

Stěžovatel v kasační stížnosti směřující proti tomuto rozsudku uplatňuje důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s."), namítá tedy nesprávné posouzení právní otázky městským soudem.

Dle stěžovatele nelze v daném případě použít judikaturu týkající se úkonů směřujících k vyměření daně. V daném případě totiž jde o soudní poplatek, kde jako správce daně působí soud, a tedy lze jen těžko uvažovat o daňové kontrole, místním šetření apod. S ohledem na specifičnost řízení je dle stěžovatele nutno dovodit, že úkonem přerušujícím běh lhůty je právě i doručení rozhodnutí odvolacího orgánu (zde Vrchního soudu v Praze), jelikož odvolací řízení lze dle názoru žalovaného v daném případě považovat za řízení směřující k vyměření daně (zde soudního poplatku). Úkonem k vymáhání poplatku je též písemná upomínka na zaplacení poplatku doručená poplatníkovi – za takovou písemnou upomínku je nutno považovat právě doručení rozhodnutí o odvolání.

Stěžovatel dále poukazuje na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 13. 1. 1999, z něhož plyne, že vrchní soud požádal Ministerstvo financí o vyjádření k řešené otázce. Tato žádost je dle stěžovatele dožádáním, což je zcela nepochybně úkon nezbytný pro zjištění skutečností, který se může stát základem pro vyměření daně. V neposlední řadě pak stěžovatel uvádí, že žalobce podal proti rozhodnutí vrchního soudu dovolání. To přitom může být vnímáno také jako úkon přerušující běh lhůty (bez ohledu na skutečnost, že z důvodu neuhrazení soudního poplatku za dovolání bylo předmětné řízení zastaveno). Proto se stěžovatel domnívá, že výše uvedenými úkony byla původní tříletá lhůta přetržena a že nová začala běžet dnem 1. 1. 2000.

Proto stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalobce se ve svém vyjádření ke kasační stížnosti plně ztotožnil s právním závěrem Městského soudu v Praze a poukázal na svou žalobní argumentaci. Uvedl, že doručení rozhodnutí odvolacího soudu jistě není úkonem směřujícím k vymožení poplatku. Odvolací soud ostatně není k tomuto úkonu ani příslušný, neboť soudní poplatek má vyměřit a vymáhat v daném případě soud prvního stupně. K přerušení běhu lhůt nemohlo dojít ani podáním dovolání. To je totiž mimořádným opravným prostředkem, směřujícím proti již pravomocnému rozhodnutí soudu a neodkládá vykonatelnost napadeného rozhodnutí.

Žalobce proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že není důvodná.

Stran skutkového stavu, jak jej zjistil městský soud, není žádného sporu. Již dne 13. 6. 1997 vydal Krajský soud v Českých Budějovicích usnesení, jímž uložil žalobci, aby ve lhůtě tří dnů od doručení usnesení zaplatil soudní poplatek za odvolání ve výši 847 236 Kč. Vrchní soud v Praze v odvolacím řízení toto usnesení potvrdil svým rozsudkem ze dne 13. 1. 1999. Dne 22. 7. 2002 Krajský soud v Českých Budějovicích vyhotovil „sdělení o pohledávce“ z titulu zmíněného soudního poplatku (doručeno dne 10. 10. 2002) a informoval žalobce, že je povinen dlužnou částku zaplatit do tří dnů od doručení sdělení. Dne 26. 11. 2002 byla žalobci doručena výzva k zaplacení nedoplatku v náhradní lhůtě; odvolání proti výzvě zamítl žalovaný dne 14. 1. 2003. Usneseními ze dne 5. 9. 2003 a 30. 10. 2003 nařídil Okresní soud v Táboře výkon rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva na nemovitostech žalobce (povinného) a prodejem jeho movitých věcí. Krajský soud v Českých Budějovicích k žalobcovým odvoláním potvrdil obě usnesení svými usneseními ze dne 19. 12. 2003 a 30. 4. 2004. Žalobce podal proti oběma usnesením krajského soudu dovolání; Nejvyšší soud pak obě usnesení zrušil svými usneseními ze dne 12. 5. 2005 a 20. 12. 2005 a vrátil věci krajskému soudu k dalšímu řízení. Ten zrušil odvoláním napadená usnesení okresního soudu a řízení ve věci zastavil, neboť žalobce (povinný) v mezidobí zaplatil dlužnou částku, a řízení ve věci výkonu rozhodnutí tak bylo k návrhu oprávněného zastaveno. Následně žalobce požádal o vrácení nedůvodně zaplaceného soudního poplatku, o žádosti bylo rozhodnuto negativně a žalobce neuspěl ani s odvoláním.

Zánik práva vyměřit a vymáhat poplatek stanoví § 13 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto ustanovení v rozhodné době platilo, že poplatek (doplatek poplatku) nelze vyměřit ani vymáhat po uplynutí tří let od konce kalendářního roku, v němž se stal splatným. Od konce kalendářního roku, v němž byl poplatník písemně uvědomen o úkonu soudu provedeném k vyměření nebo vymáhání poplatku (doplatku poplatku) anebo v němž předseda soudu povolil posečkání poplatku nebo jeho zaplacení ve splátkách, běží nová tříletá lhůta. Úkonem k vymáhání poplatku (doplatku poplatku) je též písemná upomínka na zaplacení poplatku (doplatku poplatku) doručená poplatníkovi.

Shora uvedená tříletá lhůta se tedy počítá od splatnosti poplatku. Ta je blíže upravena v § 7 zákona o soudních poplatcích. Podle jeho odst. 1 ve znění k roku 1997 platilo, že poplatek za podání návrhu je splatný vznikem poplatkové povinnosti, jde-li o poplatky stanovené pevnou sazbou placené kolkovou známkou. V ostatních případech jsou poplatky splatné na základě výzvy soudu do tří dnů ode dne jejího doručení. Podle odst. 3 citovaného ustanovení platilo, že ostatní poplatky jsou splatné do tří dnů od právní moci rozhodnutí, kterým byla povinnost poplatek zaplatit stanovena nebo jímž byl schválen smír, nestanoví-li rozhodnutí o schválení smíru splatnost delší.

V posuzované věci vznikla poplatková povinnost za podané odvolání (odvolací řízení proběhlo bez zaplacení poplatku s ohledem na § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích). Městský soud správně dospěl k závěru, že soudní poplatek, který byl žalobci vyměřen v této věci, je poplatkem *za podání návrhu*, konkrétně za podání odvolání, jak je to ostatně výslovně uvedeno i v usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 13. 6. 1997. Jelikož nejde o poplatek stanovený pevnou sazbou, nýbrž o poplatek, jehož výši musel soud vypočíst procentem z částky, která byla předmětem řízení, vztahuje se na něj druhá věta § 7 odst. 1 zákona o soudních poplatcích, která stanoví, že poplatek je splatný na základě výzvy soudu do tří dnů ode dne jejího doručení.

Tento dílčí závěr městského soudu stěžovatel nikterak nezpochybňuje. Navíc jde o závěr, který lze podpořit také judikaturou civilních soudů. Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí ze dne 20. 12. 2005, sp. zn. 20 Cdo 47/2005, dospěl k závěru, že i když byla výzva k zaplacení soudního poplatku z odvolání podaného za účinnosti zákona o soudních poplatcích učiněna formou usnesení, odvíjí se počátek běhu lhůty k jeho vyměření a vymáhání od splatnosti určené podle § 7 odst. 1 věty druhé, nikoli podle § 7 odst. 3 zákona o soudních poplatcích. O tom, že odvolání je nutno považovat za „návrh“ ve smyslu § 7 odst. 1 zákona o soudních poplatcích, svědčí i jeho § 9 odst. 1 písm. a), v jehož kontextu je odvolání bezpochyby „návrhem na zahájení odvolacího řízení“. Okolnost, že výzva k zaplacení soudního poplatku byla učiněna formou usnesení, z ní rozhodnutí o stanovení povinnosti zaplatit poplatek ve smyslu § 7 odst. 3 citovaného zákona nečiní. Ke stejnému závěru dospěl Nejvyšší soud v usnesení ze dne 12. 5. 2005, sp. zn. 21 Cdo 1885/2004 (judikatura Nejvyššího soudu je dostupná na www.nsoud.cz).

Je tedy nepochybné, že shora uvedená tříletá lhůta se v daném případě začala počítat od konce roku 1997, což je rok, v němž se poplatek stal splatným (konkrétně dne 23. 6. 1997, jak nesporně dovodil městský soud). Skutečnost, že o odvolání proti usnesení, jímž byl žalobce k zaplacení poplatku vyzván, bylo rozhodnuto až v lednu 1999, nemá na posouzení začátku tříleté lhůty žádný vliv. Zbývá tedy posoudit pouze to, zda nedošlo k přerušení předmětné lhůty ve smyslu § 13 zákona o soudních poplatcích.

Krajský soud v Českých Budějovicích i stěžovatel postupovali jako správci poplatku subsidiárně podle starého daňového řádu (§ 13a zákona o soudních poplatcích). Na rozdíl od stávajícího daňového řádu (zákon č. 280/2009) starý daňový řád nestanovil taxativní výčet úkonů, které lze považovat za úkony *směřující k vybrání, zajištění nebo vymožení nedoplatku* (§ 70 odst. 2 starého daňového řádu). Městský soud ve svém rozhodnutí učinil paralelu s § 47 odst. 2 starého daňového řádu, který se týká úkonů směřujících k vyměření daně. V uvedeném případě však poplatek ve lhůtě vyměřen byl, nebyl toliko vymáhán. Proto je třeba poukázat v tomto ohledu rovněž na § 70 odst. 2 starého daňového řádu, nikoliv pouze na § 47 starého daňového řádu, jak učinil městský soud. Toto dílčí drobné zpřesnění však na výsledný správný právní závěr městského soudu nemá vliv.

Starý daňový řád se nicméně neaplikuje přímo, neboť zákon o soudních poplatcích má vlastní (zvláštní) úpravu, jakkoliv je tato úprava do značné míry podobná úpravě ve starém daňovém řádu (což umožňuje podpůrně užít judikaturu vztahující se právě ke starému daňovému řádu). Podle § 13 zákona o soudních poplatcích přerušuje lhůtu to, je-li poplatník písemně uvědomen o úkonu soudu provedeném k vyměření nebo vymáhání

poplatku. Dále lhůtu přerušuje, je li povoleno posečkání poplatku nebo jeho zaplacení ve splátkách. A konečně lhůtu přerušuje také písemná upomínka na zaplacení poplatku doručená poplatníkovi. V daném případě je nesporné to, že nebylo povoleno posečkání poplatku nebo jeho zaplacení ve splátkách.

Dále nebyla žalobci zaslána a doručena ani písemná upomínka na zaplacení poplatku. Zcela určitě není písemnou upomínkou na zaplacení poplatku rozhodnutí Vrchního soudu v Praze o odvolání proti usnesení, jímž bylo žalobci uloženo zaplatit soudní poplatek. Závěr, že řečené soudní rozhodnutí je upomínkou, je absurdní. Nezbytnou náležitostí každé upomínky je výzva k zaplacení určité částky. Žádnou takovou výzvu rozsudek, jímž bylo potvrzeno usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 13. 6. 1997, neobsahuje. Navíc nešlo o úkon jakkoliv vedoucí k *vymáhání* poplatku, nýbrž o rozhodnutí týkající se *vyměření* poplatku. V tomto ohledu však nešlo ani o úkon *vedoucí* k vyměření poplatku, jako spíše o vyměření samotné. To ovšem nemá vliv na běh prekluzivní lhůty, která se odvíjí od splatnosti poplatku, jak bylo vyloženo shora.

K vyměření poplatku (tj. stanovení jeho výše) došlo tedy ještě v rámci tříleté prekluzivní lhůty, jak je i mezi stranami nesporné. V rámci této lhůty však nedošlo k vymožení poplatku ani k úkonům k tomu směřujícím. Zde lze poukázat na judikaturu týkající se korespondujícího ustanovení § 70 starého daňového řádu, neboť ustanovení starého daňového řádu i zákona o soudních poplatcích jsou velmi podobná a podobné jsou i možnosti vymoci daňovou pohledávku. Rozdíl je toliko v délce prekluzivní lhůty k vyměření daně, resp. soudního poplatku. Zatímco u soudního poplatku je lhůta stanovena na tři roky od splatnosti poplatku, v případě daně ve smyslu starého daňového řádu to je dvojnásobek – šest let od splatnosti. Zákonodárce takovou úpravu zvolil patrně proto, že stanovení daně, které vymáhání daně předchází, je nepochybně složitější nežli stanovení soudního poplatku. Je tedy evidentní, že v případě soudního poplatku byl zákonodárce na správce daně přísnější, když mu stanovil lhůtu kratší. Není proto důvod, aby judikatura k § 70 starého daňového řádu byla ve vztahu k § 13 zákona o soudních poplatcích interpretována benevolentněji, jak se domáhá stěžovatel.

Úkony směřujícími k vybrání, zajištění nebo vymožení daňového nedoplatku jsou podle judikatury (např. podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2007, č. j. 1 Afs 142/2005 - 35, www.nssoud.cz) výzva k zaplacení daňového nedoplatku, rozhodnutí o zřízení zástavního práva apod. Žádný takový úkon nebyl ve vztahu k žalobci v uvedené lhůtě realizován. Takovým úkonem jistě není to, že žalobce ve věci podal dovolání, jak namítá stěžovatel. Úkonem, který přerušuje běh lhůty, nemůže být bez dalšího úkon poplatníka. Přímo z § 13 zákona o soudních poplatcích plyne, že poplatník musí být o takovém úkonu písemně zpraven. Výklad, aby správce daně zpravoval poplatníka o jeho vlastním úkonu, je zjevně absurdní. Navíc v souzeném případě beztak žalobce nijak písemně zpraven nebyl.

Konečně v posuzovaném případě nebylo ani využito institutu dožádání, jak namítá stěžovatel, který poukazuje na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 13. 1. 1999, z něhož plyne, že vrchní soud požádal Ministerstvo financí o vyjádření k řešené otázce. Dožádáním ve smyslu § 5 starého daňového řádu totiž není každá žádost o vyjádření,

nýbrž pouze taková, která směřuje k provedení jednotlivých úkonů v daňovém řízení, o což v dané věci nešlo. Ve spise se pak ani nenachází žádná žádost o provedení takových úkonů, která je nezbytnou formální podmínkou provedení dožádání, jak konstatoval Nejvyšší správní soud např. ve svém rozhodnutí ze dne 20. 8. 2009, č. j. 7 Ans 2/2009 - 38, publ. pod č. 2527/2012 Sb. NSS.

Tříletá lhůta pro vymáhání poplatku se začala odvíjet s koncem roku 1997 a skončila k 31. 12. 2000. Pokud Krajský soud v Českých Budějovicích jako správce poplatku provedl vůči žalobci první úkon k vymáhání poplatku („sdělení o pohledávce“ ze dne 22. 7. 2002) až v roce 2002, učinil tak až po uplynutí tříleté prekluzivní lhůty. Městský soud tak dospěl ke správnému právnímu názoru.

Ze všech shora vyložených důvodů soud uzavírá, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji výrokem I. zamítl (§ 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s.).

Výrok II. o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 věta první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Vzhledem k tomu, že stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalobce, zastoupený na základě plné moci advokátem, měl v řízení před Nejvyšším správním soudem plný úspěch, a proto má právo na náhradu nákladů, které mu vznikly v podobě nákladů na zastoupení advokátem. Žalobce vyčíslil odměnu za dva úkony právní služby, zdejší soud však vyjádření ke složení senátu nepovažuje za úkon ve věci samé. Dvojí vyjádření k podané kasační stížnosti pak zdejší soud považuje za úkon jediný, neboť obě podaná vyjádření se po argumentační stránce překrývají. Proto Nejvyšší správní soud přiznal žalobci odměnu za jeden úkon právní služby, a to za sepsání vyjádření ke kasační stížnosti, ve výši 1 x 2100 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb.], a náhradu hotových výdajů ve výši 1 x 300 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky), přičemž tuto částku navýšil o 20 % daně z přidané hodnoty, jejímž plátcem tento advokát podle předložených listin je. Celkem tedy tato částka činí 2880 Kč a žalovanému bylo uloženo uhradit ji v přiměřené lhůtě k rukám žalobcova zástupce.

Jak bylo vyloženo shora, zdejší soud se neztotožnil se stěžovatelovou verzí výkladu zákona o soudních poplatcích. Za příznačnou v tomto ohledu zdejší soud považuje i skutečnost, že stěžovatel za kasační stížnost zaplatil soudní poplatek, ač je dle § 11 odst. 2 písm. a) zákona o soudních poplatcích od poplatku osvobozen. Podle § 10 odst. 1 zákona o soudních poplatcích platí, že soud vrátí poplatek z účtu soudu, jestliže jej zaplatil ten, kdo k tomu nebyl povinen. Zdejší soud proto jako soud příslušný dle § 3 odst. 4 zákona o soudních poplatcích rozhodl o vrácení poplatku stěžovateli (výrok III).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. října 2012

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu